

Wat is GPP?

Groene overheidsopdrachten (GPP) zijn het proces waarbij overheden goederen, diensten en werken aankopen die gedurende de volledige levenscyclus minder belastend zijn voor het milieu dan de goederen, diensten en werken met dezelfde primaire functie die anders zouden worden verkregen.

Wat is GPP4Growth?

GPP4Growth verenigt de ervaring en de aanpak van negen overheidsinstellingen van over heel de EU om die instellingen beter in staat te stellen beleidsmaatregelen te treffen die eco-innovatie en groene groei door middel van groene overheidsopdrachten (GPP) bevorderen. 14 % van het totale BBP van de EU wordt uitgegeven door overheidsinstanties in Europa. De overheidsuitgaven aan goederen, diensten en werken hebben een totale geraamde waarde van 1,8 biljoen euro per jaar. Die substantiële publieke "koopkracht" kan worden gebruikt om eco-innovatie, grondstoffenefficiëntie en groene groei te stimuleren door milieuvriendelijke, grondstoffefficiënte goederen en diensten te promoten.

Beste beleidslijnen, plannen en criteria voor de toepassing van GPP in de Europese Unie

Samenvatting

In dit document staan beleidsaanbevelingen voor hoe groene overheidsopdrachten kunnen gebruikt worden om grondstoffefficiënte groei in EU-regio's te versterken, gebaseerd op een vergelijkende analyse van het beleid in verschillende EU-regio's, uitgevoerd door de Universiteit van Patras, Griekenland, op basis van gegevens verzameld in verschillende EU-gebieden door het Interreg EU GPP4Growth-consortium. De aanbevelingen omvatten onder meer richtlijnen om het bestaand beleid rond groene aanbestedingen in EU-regio's te verbeteren, zoals voorstellen om de administratieve last tot een minimum te beperken voor ondernemingen die betrokken zijn bij internationale aanbestedingen.

Het onderzoek

Het rapport schetst de resultaten van literatuuronderzoek over het huidige GPP-beleid in de negen GPP4Growth-partnerlanden om drie grote onderzoeksvragen te behandelen:

Onderzoeksvraag 1: Wat is de huidige situatie en wat zijn de vooruitzichten voor de ontwikkeling van GPP in uw regio en land en wat zijn de belangrijkste faciliterende en remmende factoren?

Onderzoeksvraag 2: Wat zijn de belangrijkste strategieën en beleidslijnen in het geanalyseerde beleidskader om het gebruik van GPP in uw land of regio te bevorderen?

Onderzoeksvraag 3: Hoe zal uw land of regio GPP benutten als motor van duurzame groei?

Wat waren de belangrijkste bevindingen?

Tot nog toe hebben de EU-landen er voornamelijk voor geopteerd om overheidsinstellingen waar mogelijk bij te staan bij de vrijwillige invoering van duurzame aanbestedingen. Daarom varieert het engagementsniveau voor GPP van die overheden sterk. Die vrijwillige aanpak van de invoering van GPP is echter niet altijd effectief geweest. Het onderzoek wijst erop dat er de invoering van GPP meer standaardisering vereist in de overheidssector.

Bovendien hebben de meeste EU-regio's geen gespecialiseerde regionale plannen voor de invoering van GPP, wat een invloed kan hebben op bewustzijn en het politieke draagvlak.

Uit de analyse bleek ook dat partners erkennen dat hun GPP-monitoringprocessen moeten worden verbeterd, voornamelijk door de ontwikkeling van gecentraliseerde, gespecialiseerde instrumenten om GPP-processen te monitoren. Een belangrijk element van alle benaderingen was de organisatie van een aantal evenementen om een mentaliteitsverandering rond GPP te realiseren, zodat het niet langer beschouwd wordt als duur, ingewikkeld of onnodig.

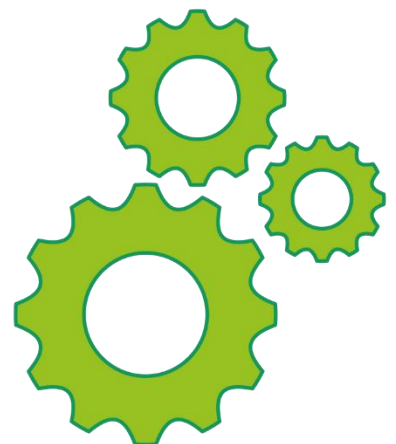
Het onderzoek wees ook uit dat partnergebieden en -landen de EU-richtlijnen en de aanwijzingen rond GPP in het algemeen meer moeten integreren. Tot slot werd een aantal ondersteuningsmechanismen in kaart gebracht waarmee de uitbreiding en overdracht van GPP vooruit zou kunnen worden geholpen:

- Opleidingsmateriaal en seminars voor ambtenaren die betrokken zijn bij GPP.
- Netwerkmechanismen om in contact te komen met producenten van groene producten en diensten en om de meest recente groene innovaties die de markt produceert aan te kopen.
- Een aantal stimuleringsmaatregelen voor deelname in GPP-processen (bv. belastingvermindering).
- Vorming van een coördinatie-apparaat voor de invoering van GPP.

Het onderzoek toonde aan dat er een aantal belangrijke remmende factoren zijn die de invoering van GPP bemoeilijken, die gelijkaardig zijn in enkele van de partnerregio's. Bovendien bracht het onderzoek belangrijke faciliterende factoren aan het licht die de toepassing van en het engagement voor GPP kunnen vergroten.

Het gebrek aan bindende gespecialiseerde wetgeving inzake GPP in de meeste partnergebieden heeft het belang doen toenemen van initiatieven door nationale overheden om GPP te promoten en bevorderen.

De conclusie is dat de niet-verplichte of gedeeltelijk verplichte aard van GPP-implementatie in partnerregio's betekent dat de dynamiek ervan sterk beïnvloed kan worden door de betrokkenheid en het engagement van de overheidsinstellingen.

Faciliterende factoren	Remmende factoren
<ul style="list-style-type: none"> - EU-regelgeving die de invoering van GPP promoot en bevordert. - Door de EU gefinancierde projecten die dienen als platform voor de uitwisseling van beste praktijken inzake GPP (bv. PRIMES) - Opname van levenscycluskosten in openbare aanbestedingen. - Vergroting van het bewustzijn over de milieuvoordelen van GPP. - Gebruik van instrumenten (zoals webplatformen) om informatie uit te wisselen. - Efficiëntere informatie- en kennisstroom over GPP. - Opzet van meer doelmatige administratieve procedures voor de invoering van GPP. 	<ul style="list-style-type: none"> - Onvoldoende besef van de voordelen van GPP. - Gebrek aan verplichte regels voor GPP en de zwakke coördinatie van overheidsinstellingen in dit proces. - De beperkte politieke steun voor de invoering van GPP. - Gebrek aan praktische kennis over de procedures voor de invoering van GPP. - Gebrek aan een gespecialiseerd juridisch en/of regelgevend kader voor GPP. - Hoge prijzen van specifieke groene producten. - De gepercipieerde negatieve impact van GPP op de concurrentievermogen van de lokale economie. - Gebrek aan verspreidingsmechanismen om te sensibiliseren over het belang van GPP.

Beleidsaanbevelingen

- Ontwikkeling van een meer volledige lijst van groene criteria om toe te passen in GPP-processen.
- Toepassing van methodes voor het berekenen van levenscycluskosten voor die criteria.
- Verplichte toepassing van groene criteria in aanbestedingen.
- Opzetten van de geschikte monitoringmechanismen, waarmee de inachtneming van groene criteria in processen van overheidsopdrachten kan worden verzekerd.
- Gebruik van ICT in GPP.
- Ontwikkeling van gespecialiseerde regionale GPP-actieplannen die rekening houden met de behoeften en kenmerken van overheden in bepaalde gebieden.
- Opzetten van een regionale GPP-praktijkgemeenschap.
- Regionale steun voor overheidsaankopers voor het verwerven van bekwaamheden en vaardigheden om groene overheidsopdrachten uit te werken en te beheren.
- Overeenkomst voor het definiëren van een ondersteunings- en informatiestrategie voor de regionale markt.

Conclusies

Het onderzoek toonde aan dat de vooruitgang bij de invoering van GPP-beleid in de negen partnerregio's varieert en dat er verschillende benaderingen worden gehanteerd om het aantal groene criteria in overheidsopdrachten te vergroten.

Doorheen voorbeelden zijn er evenwel gemeenschappelijke praktijken die kunnen worden beschouwd als cruciaal om meer GPP te realiseren. In deze nota werd een aantal beleidsaanbevelingen geschetst die de invoering van GPP verder kunnen optimaliseren en de overdracht tussen partnerregio's kunnen vergemakkelijken.

Gebaseerd op de ervaringen van de partners werd nog een aantal andere maatregelen voorgesteld. Die omvatten het opzetten van ondersteuningsmechanismen voor GPP en verbeteringen van de administratieve procedures, zoals:

- Monitoringmethodes toepassen op openbare aanbestedingen waarmee gegevens kunnen worden ingezameld, informatie kan worden verspreid en het aanbestedingsproces permanent kan worden geëvalueerd en herzien.
- De toepassing van groene criteria uitbreiden.
- Professionalisering en kennisopbouw voor ambtenaren.
- Uitbreiding van de producten en diensten waarop groene criteria van toepassing zijn en verdere integratie van EU-richtlijnen in functie van de recentste wetenschappelijke/commerciële ontwikkelingen.
- Ontwikkeling van stimuleringsmaatregelen om groene criteria toe te passen.
- Ontwikkeling van instrumenten om de toepassing van groene criteria (zoals een database met groene producten) te vergemakkelijken.
- Ontwikkeling van bijkomende ondersteuningssystemen voor overheidsaankopers en aanbieders om netwerken en de productie van goederen en diensten te vergemakkelijken.

Voor de efficiënte invoering van GPP moeten nog een aantal verbeteringen worden doorgevoerd, maar dankzij het delen van ervaringen tussen verschillende lidstaten kan er op dit vlak een efficiënt beleid worden ontwikkeld.

Meer informatie

Deze beleidsnota wordt aangeboden door het Department of Communications, Climate Action and the Environment of the Republic of Ireland / Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil, en is gebaseerd op een onderzoeksverslag dat werd voorbereid door de universiteit van Patras, Griekenland, een GPP4Growth-partner, en het GPP4Growth-consortium. Het volledige rapport heet "Analysing existing policies, plans and criteria for GPP in the key GPP4Growth sectors" en is op verzoek verkrijgbaar.

Surf naar www.interregeurope.eu/gpp4growth voor meer info over GPP4Growth.

Provincie
Antwerpen

Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe
ar son na hAeráide & Comhshaoil
Department of Communications,
Climate Action & Environment

VRAGEN

Liesbeth Taverniers
Adviseur
Dienst Duurzaam Milieu-
en Natuurbeleid
Koningin Elisabethlei 22
2018 Antwerpen

T +32 3 240 57 55
liesbeth.taverniers
@provincieantwerpen.be